

BẤT CÂN ĐỐI VỀ NGUỒN THU NHẬP TRONG HỘ GIA ĐÌNH VÀ PHÂN PHỐI THU NHẬP TẠI VIỆT NAM*

Income component imbalance in households and income distribution in Vietnam

DƯƠNG ĐỨC ĐẠI

*N*ghiên cứu này đưa ra khái niệm “bất cân đối về nguồn thu nhập” để nói về sự phụ thuộc của hộ gia đình vào một nguồn thu nhập cụ thể. Dựa trên lý thuyết về phân tách hệ số bất bình đẳng theo nguồn thu nhập và giải thích Marxist về bất bình đẳng trong phân phối thu nhập giữa nhà tư bản và công nhân trong quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa, nghiên cứu chỉ ra mối liên hệ giữa bất cân đối về nguồn thu nhập và phân phối thu nhập trong hộ gia đình ở Việt Nam. Vận dụng hồi quy OLS và hồi quy phân vị đối với dữ liệu khảo sát mức sống dân cư năm 2020, nghiên cứu cho thấy những gia đình phụ thuộc ngày càng nhiều vào nguồn thu nhập từ lao động sẽ nhận thu nhập ít đi; ngược lại, nếu phụ thuộc vào nguồn phi lao động, thì hộ gia đình sẽ nhận thu nhập tăng lên. Vì thế, bất cân đối về nguồn thu nhập làm gia tăng chênh lệch thu nhập giữa các hộ gia đình, do đó, làm cho phân phối thu nhập trở nên bất bình đẳng hơn.

Từ khóa: thu nhập từ lao động, thu nhập từ nguồn phi lao động, bất bình đẳng thu nhập, hồi quy bình phương nhỏ nhất thông thường, hồi quy phân vị.

The paper introduces a new concept of “income component imbalance” to demonstrate household’s dependence on a particular income source. Based on the theory of income inequality decomposition and the Marxist explanation of capitalist-worker income inequality in capitalist relations of production, this paper points out the connection between income component imbalance and income distribution. Using the OLS regression and quantile regression for the 2020 Vietnam Household Living Standards Survey data, the results reveal that families that depend heavily on labor income will receive a lesser total income; on the contrary, if they depend on non-labor sources, households will enjoy a more total income. Increasing income component imbalances widen household income gaps, making income distribution more unequal.

Keywords: labor income, non-labor income, income inequality, ordinary least squares, quantile regression.

1. Đặt vấn đề

Phân phối thu nhập trên thế giới và Việt Nam thường bất bình đẳng. Hiện tượng này được đo lường bằng nhiều thước đo khác nhau, nổi bật là hệ số Gini, chỉ số Theil, chỉ số Hoover, chỉ số Atkinson (Conceição và Ferreira, 2000). Các thước đo này không thể tự lý giải

nguyên nhân dẫn tới phân phối thu nhập bất bình đẳng.

Dương Đức Đại, TS., Trường đại học Ngoại thương.
* Nghiên cứu này được Trường đại học Ngoại thương tài trợ trong đề tài khoa học và công nghệ cấp cơ sở “Nghiên cứu tình trạng bất cân đối về nguồn thu nhập và hàm ý chính sách về phân phối thu nhập tại Việt Nam”, mã số: NTCS2022- 32.